נד: כל המנחות באות מצה פרק חמישי מנחות

אלא הכא בתרומה מעשר עסקינן. משום דקתני תורמין מוקי לה הכי אכל הוא הדין במעשר ראשון דמקים נמי אכל אלעזר בן גומל כדאיתא בפרק מעשר בהמה (כמורות דף נח.): **כשם** שתרומה גדולה ניטלת באומד. מדאורייתא אין שייך כה לומד דחיטה אחת פוטרת את הכרי כדכתיב (במדבר יח) ולשאת דגבן אלא לפי שנתנו בה חכמים שיעור שייך בה לומר ותרומת מעשר יש לה שיעורא מדאורייתא דכתיב (במדבר יח) מעשר מן המעשר [1] דלענין זה ולאי לא מקשינן שפטור בה חיטה אחת אכל אם במתכוין מוסיף ילפינן שפיר מתרומה [2] גדולה:

ניטלת באומד. מצינו לעשות מאומד דמתוך שירא שלא לפחות טוטל בעין יפה ובתוספתא גרסינן אלא מאומד וכן [3] פי' ר"מ ותנן בפ"ק דתרומות (מ"ז) אין תורמין לא במדה ולא במשקל ולא במנין וכן בתרומת מעשר ותורמין עלה בירושלמי תני אכל אלעזר בן גומל מנין שאין תורמין לא במדה כו' וא"ת בסוף כל הגט (גיטין דף ל.) דמפרש רב אשי בן ישראל שאמר [4] נכן לוי כך אמר לי אבא מעשר יש לך בידי או מעשר לאחיך בידי מוסשין לתרומת מעשר שבו כיון דלא קיים לא מתקן ליה בעל הבית טוב מעשר יש לך בידי או טוב מעשר לאחיך בידי אין מוסשין לתרומת מעשר שבו כיון דקיים מקוי מקויה כאכל אלעזר בן גומל דמקים תרומת מעשר לתרומה גדולה ויש לנשמ"ב רשות לתרום תרומת מעשר כמו שיש לו לתרום תרומה גדולה והשתא א"כ בריש נמי אע"ג דלא קיים [5] (ממאי) לא ניחוש לתרומת מעשר שבו דאמרינן מאומד טוטס דמלוה שלו ומאומד ויש לומר דלאו אומדיה דבעה"ב לעשות מאומד תרומת מעשר מפני תרעומת כהן ולוי אם יטעה באומד שלו וא"ת הא תנן במסכת תרומות פ"ד המונה משובח ממנו והשוקל משובח משלשלם ובירושלמי מקשי לה בפ"ק דתרומות ומשני כאן לתרומה גדולה כאן לתרומת מעשר [6] ומני אכל אלעזר בן גומל אומר מנין שאין תורמין לא במדה ולא במשקל ולא במנין מ"ל (במדבר יח) ונחשב לכם תרומתכם והרמותם ממשכה אתה תורם ולא אתה תורם במדה במשקל ובמנין פירוש הכיא דאין תורמין בתרומה גדולה דלכולי עלמא מצוותה באומד והכיא דהמונה משובח בתרומת מעשר וכרבנן והא דמייתי בריש דאכא אלעזר לאשמעינן דפליגי בתרומת מעשר וא"ת בירושלמי אמרי' אלהים דהמונה משובח ממני הוא משובח אמר רב הונא מן התורס מאומד משמע דמאומד הוי תרומה אלא דהמונה משובח וקאמר נמי התם א"כ הילל מתני' אמרה כן והשוקל משובח משלשלם פירוש מכלל דאיכא שלשה בר משוקל ובתר הכי קאמר ר' חגיגא מיפתר בשלשלם ולית ש"מ כלום ולא לרבנן לדידהו אין תרומת מעשר מאומד ולא כאכא אלעזר בן גומל הא אמרן דמצוה לעשות מאומד ונראה לפרש דלאכא אלעזר בן גומל נמי לא ילפי אלא דמועיל מאומד ולא שהבא מצוה מאומד והשתא הא דמשני בירושלמי כאן בתרומה גדולה כאן בתרומת מעשר הייגו כאכא אלעזר בן גומל ונימא השתא הא דמייתי עלה בריש דאכא אלעזר בן גומל לא נמי מודו רבנן לאכא אלעזר בן גומל דמאומד הוא תרומה אבל אין מצוה לעשות מאומד וא"ת והיכי שרי לרבנן לעשות מאומד א"כ הוה ליה מרבה על המעשר וי"ל דהייגו כשמרבה בתכוין לאומד יפה לא תשיב מרבה ומיהו מדשריא הכא לאכא אלעזר בן גומל תאנים על הגרוגרות בתנין אע"ג דהוה ליה מרבה מעשרות בתכוין משמע דכל מה שירצה להרבות נתשב עין יפה ונראה לעין ליה לאכא אלעזר בן גומל מרבה מעשרות הכא מעשרות לאשון נמי איתקש לתרומה כדאמרי' בפרק בתרא דבכורות (דף נח.) ולא משכחת לה אלא במעשר עני לא דאמרינן אלא דאיתקוש לא איתקוש לא איתקוש לא אי